

USTAWA
z dnia 28 września 1991 r.
o lasach
(skrót)

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1

Ustawa określa zasady zachowania, ochrony i powiększania zasobów leśnych oraz zasady gospodarki leśnej w powiązaniu z innymi elementami środowiska i z gospodarką narodową.

Art. 2

Przepisu ustawy stosuje się do lasów, bez względu na formę ich własności.

Art. 3

Lasem w rozumieniu ustawy jest grunt:

1. o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha, pokryty roślinnością leśną (uprawami leśnymi) - drzewami i krzewami oraz runem leśnym - lub przejściowo jej pozbawiony:
 - a. przeznaczony do produkcji leśnej lub
 - b. stanowiący rezerwat przyrody lub wchodzący w skład parku narodowego albo
 - c. wpisany do rejestru zabytków;
2. związany z gospodarką leśną, zajęty pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, urządzenia melioracji wodnych, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, tereny pod liniami energetycznymi, szkółki leśne, miejsca składowania drewna, a także wykorzystywane na parkingi leśne i urządzenia turystyczne.

Art. 5

1. Nadzór nad gospodarką leśną sprawują:
 1. minister właściwy do spraw środowiska - w lasach stanowiących własność Skarbu Państwa,
 2. starosta oraz w zakresie określonym w ustawie wojewoda - w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa.
 - c. Na realizację zadania, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, starosta

otrzymuje dotację celową z budżetu państwa.

2. Wojewoda może powierzyć, w drodze porozumienia, prowadzenie w jego imieniu spraw z zakresu nadzoru, o którym mowa w ust. 1, w tym wydawanie decyzji administracyjnych w pierwszej instancji, dyrektorowi regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych.
3. Starosta może powierzyć, w drodze porozumienia, prowadzenie w jego imieniu spraw z zakresu nadzoru, o którym mowa w ust. 1, w tym wydawanie decyzji administracyjnych w pierwszej instancji, nadleśniczemu Lasów Państwowych, zwanemu dalej "nadleśniczym".
 - . W przypadku powierzenia zadania, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, starosta przekazuje środki na realizację tego zadania.
4. Dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych i nadleśniczy prowadzą powierzone przez wojewodę lub starostę sprawy, o których mowa w ust. 2 i 3, po zapewnieniu przez powierzającego środków finansowych na te cele.

Art. 6

1. Użyte w ustawie określenia oznaczają:
 1. gospodarka leśna - działalność leśną w zakresie urządzania, ochrony i zagospodarowania lasu, utrzymania i powiększania zasobów i upraw leśnych, gospodarowania zwierzyną, pozyskiwania - z wyjątkiem skupu - drewna, żywicy, choinek, karpiny, kory, igliwia, zwierzyny oraz produktów runa leśnego, a także sprzedaż tych produktów oraz realizację pozaprodukcyjnych funkcji lasu,
(.....)
 3. właściciel lasu - osobę fizyczną lub prawną będącą właścicielem albo użytkownikiem wieczystym lasu oraz osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej będącą posiadaczem samoistnym, użytkownikiem, zarządcą lub dzierżawcą lasu,
(.....)
 8. drogi leśne - drogi położone w lasach nie będące drogami publicznymi w rozumieniu przepisów o drogach publicznych,
(.....)

Art. 13

1. Właściciele lasów są obowiązani do trwałego utrzymywania lasów i zapewnienia ciągłości ich użytkowania, a w szczególności do:
 1. zachowania w lasach roślinności leśnej (upraw leśnych) oraz naturalnych bagien i torfowisk,
 2. ponownego wprowadzania roślinności leśnej (upraw leśnych) w lasach w okresie do 2 lat od usunięcia drzewostanu, a w razie szkód wywołanych przez pożary i inne klęski żywiołowe - w okresie do 5 lat,
 3. pielęgnowania i ochrony lasu, w tym również ochrony przeciwpożarowej,
(.....)
2. Zmiana lasu na użytek rolny jest dopuszczalna w przypadkach szczególnie uzasadnionych potrzeb właścicieli lasów.
3. W sprawach, o których mowa w ust. 2:
 1. w stosunku do lasów stanowiących własność Skarbu Państwa decyzje wydaje dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, na wniosek nadleśniczego,
 2. w stosunku do lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa:
 - a. o powierzchni do 10 ha decyzje wydaje starosta, na wniosek właściciela lasu,

- b. o powierzchni powyżej 10 ha decyzje wydaje wojewoda, na wniosek właściciela lasu.

(.....)

Rozdział 5 Zasady udostępniania lasów

Art. 26

1. Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, są udostępniane dla ludności.
2. Stałym zakazem wstępu objęte są lasy stanowiące:
 1. uprawy leśne do 4 m wysokości,
 2. powierzchnie doświadczalne i drzewostany nasienne,
 3. ostoje zwierząt,
 4. źródliska rzek i potoków,
 5. obszary zagrożone erozją.
3. Nadleśniczy wprowadza okresowy zakaz wstępu do lasu stanowiącego własność Skarbu Państwa, w razie gdy:
 1. wystąpiło zniszczenie albo znaczne uszkodzenie drzewostanów lub degradacja runa leśnego,
 2. występuje duże zagrożenie pożarowe,
 3. wykonywane są zabiegi gospodarcze związane z hodowlą, ochroną lasu lub pozyskaniem drewna.
4. Lasy objęte stałym lub okresowym zakazem wstępu, z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 2 pkt 1, oznacza się tablicami z napisem "zakaz wstępu" oraz wskazaniem przyczyny i terminu obowiązywania zakazu. Obowiązek ustawiania i utrzymywania znaków ciąży na nadleśniczym w stosunku do lasów będących w zarządzie Lasów Państwowych oraz na właścicielach pozostałych lasów.
5. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa określi, w drodze rozporządzenia, wzór znaku zakazu wstępu do lasu oraz zasady jego umieszczania.

(.....)

Art. 28

Właściciel lasu nie stanowiącego własności Skarbu Państwa może zakazać wstępu do lasu, oznaczając ten las tablicą z odpowiednim napisem.

Art. 29

1. Ruch pojazdem silnikowym, zaprzęgowym i motorowerem w lesie dozwolony jest jedynie drogami publicznymi, natomiast drogami leśnymi jest dozwolony tylko wtedy, gdy są one oznakowane drogowskazami dopuszczającymi ruch po tych

drogach. Nie dotyczy to inwalidów poruszających się pojazdami przystosowanymi do ich potrzeb.

- a. Jazda konna w lesie dopuszczalna jest tylko drogami leśnymi wyznaczonymi przez nadleśniczego.
2. Postój pojazdów, o których mowa w ust. 1, na drogach leśnych jest dozwolony wyłącznie w miejscach oznakowanych.
3. Przepisy ust. 1 oraz art. 26 ust. 2 i 3, a także art. 28, nie dotyczą wykonujących czynności służbowe lub gospodarcze:
 1. pracowników nadleśnictw,
 2. osób nadzorujących gospodarkę leśną oraz kontrolujących jednostki organizacyjne Lasów Państwowych,
 3. osób zwalczających pożary oraz ratujących życie lub zdrowie ludzkie,
 4. funkcjonariuszy Straży Granicznej chroniących granicę państwową oraz funkcjonariuszy innych organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny,
 5. osób wykonujących czynności z zakresu gospodarki łowieckiej oraz właścicieli pasiek zlokalizowanych na obszarach leśnych,
 6. właścicieli lasów we własnych lasach,
 7. osób użytkujących grunty rolne położone wśród lasów,
 8. pracowników leśnych jednostek naukowych, badawczo-rozwojowych i doświadczalnych, w związku z wykonywaniem badań naukowych i doświadczeń z zakresu leśnictwa i ochrony przyrody,
 9. wojewódzkich konserwatorów przyrody oraz pracowników Służb Parków Krajobrazowych,
 10. osób sporządzających plany urządzenia lasu, uproszczone plany urządzenia lasu lub inwentaryzację stanu lasu, o której mowa w art. 19 ust. 3.
4. Imprezy sportowe oraz inne imprezy o charakterze masowym organizowane w lesie wymagają zgody właściciela lasu.

Art. 30

1. W lasach zabrania się:
 1. zanieczyszczania gleby i wód,
 2. zaśmiecania,
 3. rozkopywania gruntu,
 4. niszczenia grzybów oraz grzybni,
 5. niszczenia lub uszkodzenia drzew, krzewów lub innych roślin,
 6. niszczenia urządzeń i obiektów gospodarczych, turystycznych i technicznych oraz znaków i tablic,
 7. zbierania owoców runa leśnego w oznakowanych miejscach zabronionych,
 8. rozbijania i zbierania ściółki,
 9. wypasu zwierząt gospodarskich,
 10. biwakowania poza miejscami wyznaczonymi przez właściciela lasu lub nadleśniczego,
 11. wybierania jaj i piskląt, niszczenia lęgówisk i gniazd ptasich, a także niszczenia lęgówisk, nor i mrowisk,
 12. płoszenia, ścigania, chwytania i zabijania dziko żyjących zwierząt,
 13. puszczania psów luzem,
 14. hałasowania oraz używania sygnałów dźwiękowych, z wyjątkiem przypadków wymagających wszczęcia alarmu.
2. Przepisy ust. 1 pkt 3 i 5 nie dotyczą czynności związanych z gospodarką leśną, a pkt 12-14 nie dotyczą polowań.

3. W lasach oraz na terenach śródleśnych, jak również w odległości do 100 m od granicy lasu, zabrania się działań i czynności mogących wywołać niebezpieczeństwo, a w szczególności:
 1. rozniecania ognia poza miejscami wyznaczonymi do tego celu przez właściciela lasu lub nadleśniczego,
 2. korzystania z otwartego płomienia,
 3. wypalania wierzchniej warstwy gleby i pozostałości roślinnych.
4. Przepisy ust. 3 nie dotyczą działań i czynności związanych z gospodarką leśną, pod warunkiem że czynności te nie stanowią zagrożenia pożarowego.

(.....)

Rozdział 7 Służba Leśna

Art. 45

1. W Lasach Państwowych tworzy się Służbę Leśną. Do Służby Leśnej zalicza się pracowników zajmujących się:
 1. sprawami zarządu lasami będącymi w zarządzie Lasów Państwowych,
 2. prowadzeniem gospodarki leśnej i ochroną lasów,
 3. zwalczaniem przestępstw i wykroczeń w zakresie szkodnictwa leśnego oraz wykonywaniem innych zadań w zakresie ochrony mienia,

(.....)

Art. 47

1. W Lasach Państwowych tworzy się Straż Leśną. Zadania, o których mowa w art. 45 ust. 1 pkt 3, wykonywane są przez strażników leśnych zaliczanych do Służby Leśnej.
 - a. Straż Leśną kieruje Główny Inspektor Straży Leśnej podporządkowany Dyrektorowi Generalnemu.
 - b. Jednostki Straży Leśnej w Lasach Państwowych stanowią:
 1. posterunki w nadleśnictwach podporządkowane nadleśniczemu,
 2. grupy interwencyjne w regionalnych dyrekcjach Lasów Państwowych podporządkowane dyrektorowi regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych
 - c. Dyrektor generalny określa:
 1. organizację i zakres działania posterunków i grup interwencyjnych, o których mowa w ust. 1b,
 2. szczegółowe zasady szkolenia strażników leśnych
2. Strażnicy leśni przy wykonywaniu zadań określonych w ust. 1 mają prawo do:
 1. legitymowania osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia, jak również świadków przestępstwa lub wykroczenia, w celu ustalenia ich tożsamości,
 2. nakładania oraz pobierania grzywien, w drodze mandatu karnego, w sprawach i w zakresie określonych odrębnymi przepisami,
 3. zatrzymywania i dokonywania kontroli środków transportu na obszarach leśnych oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie, w celu sprawdzenia ładunku

- oraz przeglądania zawartości bagaży, w razie zaistnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary,
4. przeszukiwania pomieszczeń i innych miejsc, w przypadkach uzasadnionego podejrzenia o popełnienie przestępstwa, na zasadach określonych w Kodeksie postępowania karnego,
 5. ujęcia na gorącym uczynku sprawcy przestępstwa lub wykroczenia albo w pościgu podjętym bezpośrednio po popełnieniu przestępstwa oraz jego doprowadzenia do Policji,
 6. odbierania za pokwitowaniem przedmiotów pochodzących z przestępstwa lub wykroczenia oraz narzędzi i środków służących do ich popełnienia,
 7. prowadzenia dochodzeń oraz wnoszenia i popierania aktów oskarżenia w postępowaniu uproszczonym, jeżeli przedmiotem przestępstwa jest drewno pochodzące z lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, w trybie i na zasadach określonych w Kodeksie postępowania karnego,
 8. prowadzenia postępowania w sprawach o wykroczenia oraz udziału w rozprawach przed kolegium do spraw wykroczeń w charakterze oskarżyciela publicznego i wnoszenia środków zaskarżenia do sądów rejonowych od rozstrzygnięć kolegium w sprawach zwalczania wykroczeń w zakresie szkodnictwa leśnego,
 9. noszenia broni palnej długiej i krótkiej lub gazowej oraz ręcznego miotacza gazowego,
 10. żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, zwracania się o taką pomoc do jednostek gospodarczych, organizacji społecznych, jak również w nagłych przypadkach do każdego obywatela o udzielenie doraźnej pomocy, na zasadach określonych w ustawie o Policji.

(.....)

3. Strażnik leśny może, wobec osób uniemożliwiających wykonywanie przez niego czynności określonych w ustawie, stosować środki przymusu bezpośredniego w postaci:
 1. siły fizycznej, przez zastosowanie chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony lub ataku,
 2. pałki gumowej służbowej,
 3. chemicznych środków obezwładniających w postaci ręcznego miotacza gazu i broni gazowej,
 4. kajdanek,
 5. psa służbowego.
 - a. Czynności, o których mowa w ust. 3, powinny być wykonywane w sposób możliwie najmniej naruszający nietykalność osoby, wobec której zostały podjęte.
 - b. Na sposób przeprowadzenia czynności, o których mowa w ust. 3, przysługuje zażalenie do prokuratora.
3. Zastosowanie przez strażnika leśnego środka przymusu bezpośredniego powinno odpowiadać potrzebom wynikającym z istniejącej sytuacji i zmierzać do podporządkowania się osoby wydanym poleceniom.
4. Jeżeli zastosowanie środków przymusu bezpośredniego, wymienionych w ust. 3, okaże się niewystarczające, strażnik leśny ma prawo użycia broni palnej w następujących przypadkach:
 6. w celu odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie własne lub innej osoby,
 7. przeciwko osobie, która wezwana do natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego narzędzia nie zastosuje się do tego wezwania,

a jej zachowanie wskazuje na bezpośredni zamiar ich użycia przeciwko niemu lub innej osobie,

8. przeciwko osobie, która usiłuje przemocą odebrać broń.
4. Użycie broni palnej powinno następować w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę osobie, przeciwko której użyto broni, i nie może zmierzać do pozbawienia jej życia, a także narażać na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia innych osób.
5. Do wykonywania przez strażnika leśnego czynności, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 3, a także do użycia przez niego środków przymusu, o których mowa w ust. 4-6, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o Policji.
6. Strażnikowi leśnemu wykonującemu obowiązki służbowe na gruntach stanowiących własność Skarbu Państwa zarządzanych przez Lasy Państwowe przysługują uprawnienia określone odrębnymi przepisami odnoszącymi się do:
 1. Państwowej Straży Łowieckiej - w zakresie zwalczania kłusownictwa,
 2. Straży Ochrony Przyrody - w zakresie przestrzegania przepisów o ochronie przyrody,
 3. Państwowej Straży Rybackiej - w zakresie kontroli legalności dokonywania połowu.

Art. 48

Uprawnienia strażnika leśnego w zakresie zwalczania szkodnictwa leśnego, o których mowa w art. 47 ust. 2 pkt 1-8 i 10 oraz w ust. 8, przysługują nadleśniczemu, zastępcy nadleśniczego oraz inżynierowi nadzoru, leśniczemu i podleśniczemu.